

Školitelský posudek disertační práce Mgr. et Mgr. Veroniky Svoboda „Vznik Ústavy České republiky“

Výročí přijetí české Ústavy bývají důvodem pro pořádání konferencí či slavnostních shromáždění, resp. pro publikaci sborníků, začasť zahrnujících vzpomínkové texty. Máme sborníky k pátému, desátému a dvacátému výročí přijetí Ústavy, volně související sborník k dvacátému výročí ustavení Senátu, poněkud odlišně koncipovanou publikaci k patnáctému výročí přijetí Ústavy i různé příležitostné texty. Přesto teprve v poslední době vznikají studie systematicky poodhalující roušku obestírající přípravu osnova posléze přijaté ústavy. Pomalu se tak přibližujeme standardu sousedních zemí, jakkoliv „velká“ kniha zahrnující třeba i dobové dokumenty k dispozici stále není.

Veronika Svoboda se vzniku Ústavy věnovala už ve své pěkné diplomové práci. Výzkum pro práci disertační důkladněji metodologicky ukotvila, rozšířila i prohloubila. Oponenty jistě může být zvažováno, jak má vlastně vypadat metodologický základ takové práce, resp. jak explicitní má být, každopádně je z práce zřejmé, jaká hlediska autorka sledovala, o co a jak se snažila. Z hlediska faktografického nejspíše shromáždila, utřídila a okomentovala vše, co mohla. Otázkou je, zda by zpovídání více osob zjištěné ještě poznatky nějak posunulo. Dále připadala teoretickou a komparativní kapitolu ozřejmující, jak vůbec ústavy vznikají, potažmo jsou měněny, která byla v zásadě publikována jako článek v *Právniku*.

Rezervou ve zpracování tématu asi opravdu může být publikace dokumentů po vzoru edice *Kaplanovy* nebo *Gronského*, což ale nebylo autorčinou ambicí. Součástí ambice být mohlo důkladnější rozkrytí veřejné debaty (tisk, rozhlas, televize), či spíše dopadu této debaty na tvůrce Ústavy a Ústavu samotnou, jenže ona asi ve světle rozpadu Československa příliš neprobíhala. Na FSV UK t. č. vzniká disertační práce, která je zaměřena na trochu odlišné aspekty vzniku Ústavy: inspirační zdroje, teoretický rámec apod.; nebude tak konkurencí, nýbrž vhodným doplněním.

Veronika Svoboda byla součástí studentského týmu, který se v rámci projektů SVV pokoušel poskládat obrázek vzniku Ústavy ze vzpomínek pamětníků, jimiž byli členové obou komisí pro přípravu návrhu Ústavy. Ne každého se podařilo zastihnout, ne každý byl ochoten promluvit, každopádně se mi zdá, že v podmínkách nedostatku oficiálních archiválií je tento zdroj kritického poznání velmi cenný. Zatímco *Jan Broz* ve své studii shrnul to, co výzkumníci zjistili, *Veronika Svoboda* některé pamětníky doplnila, na další se obrátila znovu. Pečlivě konfrontovala jejich vzpomínky navzájem, analyzovala je v rámci dosud publikovaných prací. Identifikovala sporné instituty a ustanovení pracovních návrhů a oficiálního návrhu vládního, ukázala, jak a proč se změnily, přidala upozornění na pozdější změny Ústavy schválené v prosinci 1992. Kdyby ji „nepředběhla“ studie *Brozova*, byla by disertace unikátní, takto je velmi pěkná, solidní a dozajista ne epigonská. Určitě by mohla být základem autorčiných textů do další výroční a vzpomínkové publikace, ať už věnované Ústavě, anebo některé z jí upravených institucí.

Doktorandka prokázala schopnosti skutečné mezioborové výzkumnice, čtivým a srozumitelným způsobem zpracovala množství materiálů různé provenience. Proto disertaci s dobrým pocitem doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí.

V Praze dne 23. července 2018

prof. JUDr. Jan Kysela, Ph.D., DSc.